

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ ഷഡ്വിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഷഡ്വിംശഃ സർഗഃ ||

ഹനുമതാ സുഗ്രീവസ്യാദിഷേകായ ശ്രീരാമം പ്രതി കിഷ്കിന്ധാം ഗന്തും
പ്രാർഥനം ശ്രീരാമേണ തത്ര ഗമനം വിനൈവാനുമതിപ്രദാനം തദനു
സുഗ്രീവാംഗദയോരഭിഷേകഃ

തതഃ ശോകാഭിസന്തപ്തം
സുഗ്രീവം ക്ലിന്നവാസസം |
ശാഖാമൃഗമഹാമാത്രാഃ
പരിവാർയോപതസ്ഥിരേ || 4.26.1 ||

അഭിഗമ്യ മഹാബാഹും
രാമമക്ലിഷ്ടകാരിണം |
സ്ഥിതാഃ പ്രാഞ്ജലയഃ സർവേ
പിതാമഹമിവർഷയഃ || 4.26.2 ||

തതഃ കാഞ്ചനശൈലാദ -
സ്തരുണാർകനിഭാനനഃ |
അബ്രവീത് പ്രാഞ്ജലിർവാക്യം
ഹനുമാൻ മാരുതാത്മജഃ || 4.26.3 ||

ഭവത്പ്രസാദാത് കാകുത്സ്മ
പിത്യപൈതാമഹം മഹത് |

വാനരാണാം സുദംശ്രോണാം
സമ്പന്നബലശാലിനാം || 4.26.4 ||

മഹാത്മനാം സുദുശ്രോപം
പ്രാപ്തം രാജ്യമിദം പ്രഭോ |
ഭവതാ സമനുജ്ഞാതഃ
പ്രവിശ്യ നഗരം ശുഭം || 4.26.5 ||

സംവിധാസ്യതി കാർയാണി
സർവാണി സസുഹൃദ്ഗണഃ |
സ്നാതോയം വിവിധൈർഗന്ധൈ -
രൗഷധൈശ്ച യഥാവിധി || 4.26.6 ||

അർചയിഷ്യതി മാൽയൈശ്ച
രതൈശ്ച ത്യാം വിശേഷതഃ |
ഇമാം ഗിരിഗുഹാം രദ്യാ -
മഭിഗന്തും ത്വമർഹസി || 4.26.7 ||

കുരുഷ്യ സ്യാമിസംബന്ധം
വാനരാൻ സമ്പ്രഹർഷയ |
ഏവമുക്തോ ഹനുമതാ
രാഘവഃ പരവീരഹാ || 4.26.8 ||

പ്രത്യുവാച ഹനുമന്തം
ബുദ്ധിമാൻ വാക്യകോവിദഃ |
ചതുർഭുവ സമാഃ സൗമ്യ
ഗ്രാമം വാ യദി വാ പുരം || 4.26.9 ||

ന പ്രവേക്ഷ്യാമി ഹനുമൻ
പിതൂർനിർഭേദശപാലകഃ |

സുസമൃദ്ധാം ഗുഹാം ദിവ്യാം
സുഗ്രീവോ വാനരർഷഭഃ ||4.26.10 ||

പ്രവിഷ്ടോ വിധിവദ് വീരഃ
ക്ഷിപ്രം രാജ്യേഭിഷിച്യതാം |
ഏവമുക്ത്യാ ഹനുമന്തം
രാമഃ സുഗ്രീവമബ്രവീത് ||4.26.11 ||

വൃത്തജ്ഞോ വൃത്തസമ്പന്ന -
മുദാരബലവിക്രമം |
ഇമമപ്യംഗദം വീരം
യൗവരാജ്യേഭിഷേചയ ||4.26.12 ||

ജ്യേഷ്ഠസ്യ ഹി സുതോ ജ്യേഷ്ഠഃ
സദൃശോ വിക്രമേണ ച |
അംഗഭ്യായമദീനാത്മാ
യൗവരാജ്യസ്യ ഭാജനം ||4.26.13 ||

പൂർവ്വോയം വാർഷികോ മാസഃ
ശ്രാവണഃ സലിലാഗമഃ |
പ്രവൃത്താഃ സൗമ്യ ചത്വാരോ
മാസാ വാർഷിക സംജ്ഞിതാഃ ||4.26.14 ||

നായമുദ്യോഗസമയഃ
പ്രവിശ ത്വം പുരീം ശുഭാം |
അസ്മിൻ വത്സ്യദ്യഹം സൗമ്യ
പർവതേ സഹലക്ഷ്മണഃ ||4.26.15 ||

ഇയം ഗിരിഗുഹാ രദ്യാ
വിശാലാ യുക്തമാരുതാ |

പ്രഭൃതസലിലാ സൗമ്യ
പ്രഭൃതകമലോത്പലാ ||4.26.16 ||

കാർത്തികേ സമനുപ്രാപ്തേ
ത്വം രാവണവധേ യത |
ഏഷ നഃ സമയഃ സൗമ്യ
പ്രവിശ ത്വം സ്വമാലയം ||4.26.17 ||

അഭിഷിഞ്ചസ്വ രാജ്യേ ച
സുഹൃദഃ സമ്പ്രഹർഷയ |
ഇതി രാമാഭ്യനുജ്ഞാതഃ
സുഗ്രീവോ വാനരർഷഭഃ ||4.26.18 ||

പ്രവിവേശ പുരീം രദ്യാം
കിഷ്കിന്ധാം വാലിപാലിതാം |
തം വാനരസഹസ്രാണി
പ്രവിഷ്ടം വാനരേശ്വരം ||4.26.19 ||

അഭിവാർയ പ്രവിഷ്ടാനി
സർവതഃ പ്ലവഗേശ്വരം |
തതഃ പ്രകൃതയഃ സർവാ
ദ്യഷ്ട്യാ ഹരിഗണേശ്വരം ||4.26.20 ||

പ്രണമ്യ മുർധ്നാ പതിതാ
വസുധായാം സമാഹിതാഃ |
സുഗ്രീവഃ പ്രകൃതീഃ സർവാഃ
സംഭാഷോത്ഥാപ്യ വീര്യവാൻ ||4.26.21 ||

ഭ്രാതൂരന്തഃപുരം സൗമ്യം
പ്രവിവേശ മഹാബലഃ |

പ്രവിഷ്ടം ദീമവിക്രാന്തം
സുഗ്രീവം വാനരർഷഭം || 4.26.22 ||

അഭ്യഷിഞ്ചന്ത സുഹൃദഃ
സഹസ്രാക്ഷമിവാമരാഃ |
തസ്യ പാണ്ഡുരമാജഹ്രു -
ശ്ശരത്രം ഹേമപരിഷ്കൃതം || 4.26.23 ||

ശുക്ലേ ച വാലവ്യജനേ
ഹേമദണ്ഡേ യശസ്തരേ |
തഥാ രത്നാനി സർവാണി
സർവബീജൗഷധാനി ച || 4.26.24 ||

സക്ഷീരാണാം ച വൃക്ഷാണാം
പ്രരോഹാൻ കൂസുമാനി ച |
ശുക്ലാനി ചൈവ വസ്ത്രാണി
ശ്ശ്യേതം ചൈവാനുലേപനം || 4.26.25 ||

സുഗന്ധീനി ച മാൽയാനി
സ്ഥലജാൻയംബുജാനി ച |
ചന്ദനാനി ച ദിവ്യാനി
ഗന്ധാംശ്ച വിവിധാൻ ബഹുൻ || 4.26.26 ||

അക്ഷതം ജാതരൂപം ച
പ്രിയംഗും മധുസർപിഷീ |
ദധി ചർമ ച വൈയാഘ്രം
പരാർധ്യേ ചാപ്യുപാനഹൗ || 4.26.27 ||

സമാലംഭനമാദായ
ഗോരോചനം മനഃശിലാം |

ആജഗ്മുസ്തുത്ര മുദിതാ
വരാഃ കന്യാശ്ച ഷോഡശ || 4.26.28 ||

തതസ്തേ വാനരശ്രേഷ്ഠ -
മദിഷേകുതും യഥാവിധി |
രതൈർവന്നൈസ്തുശ്ച ഭക്തൈശ്ച
തോഷയിത്യാ ദ്വിജർഷഭാൻ || 4.26.29 ||

തതഃ കുശപരിസ്തീർണം
സമീദ്ധം ജാതവേദസം |
മന്ത്രപുതേന ഹവിഷാ
ഹുത്യാ മന്ത്രവിദോ ജനാഃ || 4.26.30 ||

തതോ ഹേമപ്രതിഷ്ഠാനേ
വരാസ്തരണസംവൃതേ |
പ്രാസാദശിഖരേ രമ്യേ
ചിത്രമാൽയോപശോഭിതേ || 4.26.31 ||

പ്രാങ്മുഖം വിധിവൻമന്ത്രൈഃ
സ്ഥാപയിത്യാ വരാസനേ |
നദീനദേഭ്യഃ സംഹൃത്യ
തീർഥേഭ്യശ്ച സമന്തതഃ || 4.26.32 ||

ആഹൃത്യ ച സമുദ്രേഭ്യഃ
സർവേഭ്യോ വാനരർഷഭാഃ |
അപഃ കനകകുംഭേഷു
നിധായ വിമലം ജലം || 4.26.33 ||

ശുഭൈര്യുഷഭശൃംഗൈശ്ച
കലശൈശ്ചൈവ കാഞ്ചനൈഃ |

ശാസ്ത്രദൃഷ്ടേന വിധിനാ
മഹർഷിവിഹിതേന ച ||4.26.34 ||

ഗജോ ഗവാക്ഷോ ഗവയഃ
ശരഭോ ഗന്ധമാദനഃ |
മൈന്ദശ്ച ദ്വിവിദശ്ചൈവ
ഹനുമാജ്ഞാംബവാംസ്തഥാ ||4.26.35 ||

അഭ്യഷിഞ്ചത സുഗ്രീവം
പ്രസന്നേന സുഗന്ധിനാ |
സലിലേന സഹസ്രാക്ഷം
വസവോ വാസവം യഥാ ||4.26.36 ||

അഭിഷിക്തേ തു സുഗ്രീവേ
സർവേ വാനരപുംഗവാഃ |
പ്രചുക്രൂശൂർമഹാത്മാനോ
ഹൃഷ്ടാഃ ശതസഹസ്രശഃ ||4.26.37 ||

രാമസ്യ തു വചഃ കുർവൻ
സുഗ്രീവോ വാനരേശ്വരഃ |
അംഗദം സമ്പരിഷ്വജ്യ
യൗവരാജ്യേഭ്യഷേചയത് ||4.26.38 ||

അംഗദേ ചാഭിഷിക്തേ തു
സാനുക്രോശാഃ പ്ലവംഗമാഃ |
സാധു സാധ്വിതി സുഗ്രീവം
മഹാത്മാനോ ഹൃപൂജയൻ ||4.26.39 ||

രാമം ചൈവ മഹാത്മാനം
ലക്ഷ്മണം ച പുനഃ പുനഃ |

പ്രീതാശ്ച തുഷ്ടുവുഃ സർവേ
താദ്യശേ തത്ര വർതിനി ||4.26.40 ||

ഹൃഷ്ടപുഷ്ടജനാകീർണാ
പതാകായജശോഭിതാ |
ബഭൂവ നഗരീ രദ്യാ
കിഷ്കിന്ധാ ഗിരിഗഹ്വരേ ||4.26.41 ||

നിവേദ്യ രാമായ തദാ മഹാത്മനേ
മഹാഭിഷേകം കപിവാഹിനീപതിഃ |
രുമാം ച ഭാർയാമുപലഭ്യ വീര്യവാ
നവാപ രാജ്യം ത്രിദശാധിപോ യഥാ ||4.26.42 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ ഷഡ്വിംശഃ സർഗഃ ||